

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Obor: Indonesistika, Ústav jižní a centrální Asie FF UK

Název práce: Český a indonéský skauting: Komparativní analýza dvou skautských oddílů - 6. oddíl Lyra a Gerakan Pramuka UIN SGD Bandung

Autorka práce: Karolína Faltusová

Oponent: PhDr. Tomáš Petrů, Ph.D.

Předkládaná bakalářská práce si zvolila za své téma komparaci českého a indonéského skautingu, jde tedy z hlediska metodologie o komparativní případovou studii, z hlediska disciplíny jde o práci na pomezí sociální a kulturní antropologie, kdy diplomantka sl. Faltusová kombinuje práci s literaturou a vlastním terénním výzkumem, přičemž podstatná je též osobní motivace autorky, která se skautingu již dlouho se zapálením věnuje.

V teoretickém úvodu autorka stručně vysvětluje vznik a ranou historii skautingu jakožto fenoménu, který se záhy ujal v globálním měřítku. Poté následuje oddíl pojednávající o historii českého skautingu, známého jako Junák, a stejně tak o počátcích a rozvoji skautského hnutí v Nizozemské východní Indii, resp. Indonésii. Obě tyto pasáže jsou pečlivě zpracovány, nicméně se mi jeví, že autorka mohla nepatrně více rozvinout postavu vysokého indonéského politika a současně yogyakartského sultána Hamengkubuwona IX., který skautingu holdoval a stal se také prvním celonárodním předsedou tehdy nově sjednoceného skautského hnutí. Stejně tak období 1998 až 2013 je zde opominuto, resp. považoval bych za vhodné, aby zde autorka alespoň ve dvou (dalších) větách pojednala o politických změnách, ke kterým došlo v letech 1998-1999 a které zásadním způsobem změnily charakter indonéské společnosti, případně co přesně se v té době dělo se skautským hnutím.

Poté následuje popis struktury indonéského skautského hnutí, které, jak autorka správně uvádí, se navzdory svému charakteru založeném na dobrovolnosti a určité nezávislosti stal prakticky povinnou záležitostí na indonéských základních školách, přičemž symbolickým „prezidentem“ hnutí Pramuka je pak samotný indonéský prezident. Je zajímavé, že autorka se nad přesnými významy výrazů jako *pramuka*, což odpovídá českému „průkopník/průkopníci“, resp. „pionýři/pionýři“, v tom nekomunistickém smyslu. Existuje vysvětlení, že jde o akronym ze slov *Praja Muda Karana*, což značí zhruba „mladá pracovitá duše“. Podle jiných zdrojů ovšem má spíše jít o indonéskou verzi původně javánského výrazu *poromuko*, který propagoval právě bývalý vůdce indonéského skautingu HB IX., přičemž *poromuko* měl označovat bojovníka v přední linii. Ať je tomu jakkoli, nevyhovuje to nic o kvalitách této práce, byť se tyto otázky typu, proč byl v dobách Sukarnovy vlády, nahrazen termín *pandu* (skaut) zmíněným termínem *pramuka*, nabízejí. Je to spíše otázka osobního vkusu a disciplinárních priorit.

Co však v práci chybí a podle mého názoru by chybět nemělo, jsou vysvětlení, resp. (vysvětlující) překlady samotných indonéských skautských termínů, jako jsou *siaga*, *penegak* apod. Tak např. *siaga* je výraz odpovídající „naším“ vlčatům nebo světluškám, ale znamená to něco zcela jiného, a to „být bdělý/ve střehu“. Úkolem těchto malých skautů je totiž *menyiagakan diri untuk mencapai kemerdekaan*, což je reflexe rétoriky pocházející ještě z koloniálních dob, kdy vznikaly zárodky národně osvobozenického boje. Nyní to spíše značí „zachovávat bdělost“ ve smyslu etickém a

morálním. Výraz *penegak* pak můžeme vykládat jako „obránce“ nebo „ochránce“, případně jako někoho, kdo něco napřimuje, přeneseně dává do pořádku. Obojí má totiž silný filozofický a morální podtext, a proto je pochopení těchto jazykových nuancí důležité.

Samotná analyticko-empirická část práce je pak založená na vlastní znalosti skautského prostředí v Česku a terénním výzkumu v Indonésii. Jde vlastně o zpracování dotazníku na 12 otázek principiálního charakteru, které byly položeny reprezentativním množstvím členů obou zkoumaných oddílů. Některé autorčiny hypotézy byly potvrzeny, jiné částečně. To, co považuji za cenné, jsou závěry týkající se vztahu k národu, resp. své zemi / státu jakožto celku – technické otázky typu „jak často máte schůzky“ jsou zajímavé pro vyznavače skautingu, ale nikoli pro absolventa indonesistika, nicméně chápu potřebu Karolíny je do svého výzkumu začlenit. O to cennější jsou pak její zjištění ohledně vztahu obou skautských hnutí k vlasti jako např. tento závěr: „po dlouhé koloniální nadvládě evropských mocností nad územím Indonésie se pro *Gerakan Pramuka* stala prioritou služba a láska k vlasti namísto věrnosti demokracii a svobodě, které se ukazují jako priorita pro Junáka - českého skauta“. Jinými slovy, čeští a indonéští skauti jsou rozvíjeni mnohem s důrazem na historickou paměť a potřeby svého národa. Diplomantka pak dále konstatuje: „I v zemích tak odlišných, jako je Indonésie a Česká republika, můžeme pozorovat nespočetné množství stejných skautských principů, postupů a vizí a pocítit, že každý skaut či skautka jsou bratrem či sestrou každého skauta a skautky bez ohledu na pohlaví, původ, rasu či náboženské vyznání. Rozdíly v případě těchto zemí pak vznikají zejména na základě odlišné interpretace obecně stanovených základů.“ Tyto pasáže považuji za velmi důležité, protože představují shrnutí hlavní empiricko-analytické části BP.

Celkově je práce sepsána pěkným, kultivovaným jazykem bez překlepů a pravopisných chyb a po formální stránce (snad kromě toho, že indonéské a jiné cizojazyčné termíny by měly být kurzívou) neshledávám žádné nedostatky. Závěrem tedy mohu s klidným svědomím konstatovat, že práci doporučuji k obhajobě a s ohledem na jeden výše uvedený nedostatek ji hodnotím stupněm „výborně až velmi dobře“.

V Praze 14. června 2019

PhDr. Tomáš Petrů, Ph.D.